

Milí spoluobčania. Pripomíname si 100 rokov od narodenia nášho pána farára Jozefa Strapca, ktorý pôsobil v našej obci 60 rokov.
Všetci čo sme ho poznali, stíšme sa a zaspomínajme si

Jozef Strapec

12. 04. 1913 - 18. 11. 2002

Jozef Strapec, kňaz spišskej diecézy sa narodil 12. apríla 1913 v Chlebniciach, v rodine skromného maloroľníka, ktorý si na vyžitie rodiny privyrábal vandrovkou so sklárskou krošňou od západnej Európy až po Balkán. Jozef bol najstarším z piatich žijúcich detí. V tom čase chlebnickú farnosť spravoval Martin Doľák, kňaz,

ktorému okrem toho, že sa zaslúžil o postavenie nového kostola v Chlebniciach, nesmierne záležalo na duchovnom doraste, veď dvanásť z dvadsiatich kňazov a väčšinu zo 48 rehoľných sestier, ktoré dala táto farnosť v minulom storočí katolíckej cirkvi, prijala toto povolanie v čase jeho pôsobenia.

Tak aj mladý Jožko Strapec začína študovať na gymnáziu v Trstenej, neskôr odchádza do malého seminára v Levoči. Len pevná vôľa a nezlomná viera mu pomáhajú vytrvať na štúdiách, veď práve v tom čase mu zomiera matka (1930) a rodina 2 krát vyhorela (1929/34). Teológiu študuje na Vysokej škole bohosloveckej v Spišskej Kapituly, ktorú vizitátor Sv. Stolice, olomoucký biskup Josef Matocha v roku 1937 nazval „svetlom medzi seminármi“. V tom čase tu študujú významné osobnosti – Jozef Kútnik Šmálov, Janko Silan, Mikuláš Šprinc a tiež chlebničan Jozef Ligoš (1914 – 1973), neskorší spišský ordinár.

Na sviatok sv. apoštolov Petra a Pavla v roku 1938 prijíma kňazské svätenie z rúk biskupa Msgr. Jána Vojtaššáka a 3. júla má primičnú sv. omšu novom kostole Nanebovzatia P. Márie v Chlebniciach. Na to dostáva dispozíciu na kaplánsku do Zákamenného, rodiska ctihodného biskupa. Hneď si získava priazeň farníkov, deti sa doslova tešia na zaujímavé hodiny náboženstva s pánom kaplánom Strapcom, pán kaplán vie poradiť gazdom, remeselníkom, študentom. Známa je príhoda, kedy sa na huf ľudí postávajúcich po večernej sv. omši pred kostolom rúti z poľa pára splašených koní, ťahajúca torzo prevráteného voza a čo mladé zutekalo a čo staré nevládalo. Tu pán kaplán v dlhej reverende svižne preskočí kostolný plot, ráznym behom oproti zbesilej sile chmatne spenenú uzdu, kone zastaví, upokojí, pohladí.

1. október 1941 – biskup Ján Vojtaššák zriaďuje expozitúru – samostatnú duchovnú správu Žaškov a ustanovuje správcu farnosti. A tak Jozef Strapec prichádza na miesto, kde sú ešte stále zreteľné Vojtaššákovy stopy. Žaškov tej doby nie je mŕtva farnosť, no predsa sa naplňa novým oduševnením. Azda najviac to možno precítiť na dovtedy netradičnom spôsobe vianočnej koledy: harmonika, husličky aj dvoje, či troje, našla sa i trubka, pridaj sa každý čo má chuť spievať, a takto z domu do domu rovno na polnočnú. Aj tam si zaspievame tieto nové, tie sme nepoznali, to nás pán farár naučil. Zima, toľko snehu a pozrite, pán farár má lyže, také z jaseňového dreva vystrúhané, iní také nemajú. Nevadí, mladý kňaz berie Tóna pod jedno rameno, Štefana pod druhé a pod' ho s vetrom o preteky, z vrch doliny, popred cmiť skoro až do potoka. Je vojna, zlá to doba, raz treba schladiť hlavy partizánom z Hrdoša, potom zas upokojuvať nervózneho laičnanta Wehrmachtu z Párnickej vojenskej stanice. Nastupuje diplomacia učena kde, na oravských pastvinách a či v znamení Vojtaššákovom seminári? Fotografie do dokladov či zo sobáša, koľko ich ešte dnes opatrujete, hej tie, čo vám vyrobil vo farskom dvore na fašiangovom mraze kňaz, pred chvíľou vás oddávajúci, vtedy jediná možnosť takúto chvíľu zdokumentovať. A čo za čudo je to dynamo klepotajúce nad taichom potoka v humienku na kraji farského dvora pri zigľovisku? Nevieme, pán farár nám to iste vysvetlí ako tá električka na konci káblika rozsvieti žiarovky na kostolnom lustru ale blikajúce aj v prednej izbe u Farou a u Kurátorov. Chlapci, viete prečo aj Zetka má sviečku a v zime v lete na Manete, len aby bol pred hornou úvraťou piestu nastavený správny predzápal. Takú fyziku chlapci ešte v škole nemali, no pán farár rád vysvetlí, aj to, prečo do Populára nalieva okrem benzínu aj vodu. Ani plánky nepestujte, pán farár príde niečo dobré zaštepíť, aj Vás to naučí, veď v Žaškove pomaly niet dvora kde by nekvitla ním zaštepená jablň, či záhradka s modrými, sladkými Bystričkami. A vy včelári viete kto najlepšie poradí, či dá dobrú apatieku pre včelstvo, veď poradí aj luteránom, akí sú kamaráti s Ondrejom Slušným a veru sa občas vzájomne navštevujú aj s evanjelickým pánom farárom.

A sú tu prvé primície vo farnosti, primiciantom je medik Mária Anton Somossy, synovec učiteľky Ginervy Chytilovej. Aj pán učiteľ Kúdelka sa činí, mládež pri organe s chuťou spieva pašie, či liturgiu hádam aj trojhlasne, áno pri tom organe čo nedávho vyradili z krivského kostola, kúpili si nový a žaškovci okúpili ten starý, veď pán farár organom rozumie a majstrov od dreva je v dedine dosť, skombinujú dvojmanuál, prospekt je náš starý 200 ročný od Podkonického a vzadu ten krivský. Aj Žaškovci by chceli nový, ale ako, veď len

nedávno dostávali krásnu, modernú, novú školu, nový hlavný oltár, šindel na väžu, ploty, sakrestiu, chorus, pitvor pred kostolom, hospodárske budovy . . .

1947 - birmovka, prišiel biskup, naposledy, už ho viac živého nevidia, toľká krivda, kam to spejeme, takýchto ľudí mučia v kriminále, ani len umrieť mu nedajú doma. Zatiaľ nám aj pána farára? Pán Boh to chcel inak, veď zostal len jeden pastier na celú dolnú Oravu. No Strapcovcov postihne iná rana, do Jáchymovského pekla odveľú najmladšieho brata Alojza a uránový smolinec otrocky kope iba preto, že chcel byť učiteľ, oženiť sa a hrať na organe? Podobne tak mladí farníci Ján a Pavol, druhý Pavol aj jeho otec, Jozef, Michal, i pán dekan Msgr. Trstenský.

Prišla jar 1957 roku, kanonik Ignác Grebáč – Orlov zomiera a Jozef Strapec je menovaný za farára do Veličnej. A tak opäť kráča cestou, ktorú tu vytýčil jeho arcipastier, niekdajší veličiansky farár Vojtaššák. Do Žaškova príde kňaz Juraj Duray, ale iba na dva roky, potom je expozitúra Žaškov spravovaná opäť veličianskym farárom Jozefom Strapcom. Z jáchymovských lágrov sa pomaly vracajú väzni bez štátnych občianskych práv, ale so ct'ou, čistým svedomím, pevnou vierou. Na jedného však Orava, Liptov, Spiš čaká márne. Dušu odovzdáva Stvoriteľov i 4. Augusta 1965, seba samého obetoval cirkvi a národu už dávno a jeho telesnú schánku dovezli domov, do Zákamenného. Tajne, potichu, tak ako je to lumpom vlastné. Spiš biskupa nemá, jediný slovenský, trnavský Ambroz Lazík ho smie pochovať, no nesmie kázať. Kto sa odváži predniesť homíliu – Jozef Strapec – celý kňazský život ho vedie Vojtaššákovou stopa a tak káže smelo, hlas má mocný, všetci počujú, aj ZNB-áci so samopalmi v uniformách okolo plotu, aj špicli zamiešaný v dave, v dave veľmi početnom napriek snahe tento pohreb utajiť.

Ešte jeden väzeň sa vráti z basy, rodák z pod Roháčou, kňaz banskobystrickej diecézy, valčiansky farár Viktor Števek. Jozef Strapec ho ako priateľ prehovoril aby si dal žiadosť na štátny súhlas, keď ho dostal, prišiel pomôcť a od roku 1969 do roku 1972 viedol duchovnú správu v Žaškove. Mal veľké odhodlanie, veľké plány, mnoho duchovnej sily, ale málo tej telesnej, kriminál mu nezlomil presvedčenie, ale roztrhol pľúca. Domácnosť mu viedla niekdajšia gazdinka z Valče pani Mária Korduliaková. Viktor Števek zaviedol v Žaškove pokoncilovú liturgiu a upravil preto priestor kostola, organizoval opravy kostola i fary. Dal rozšíriť farský, školský vodovod. Keď sa farníci obávali o finančné krytie týchto prác, upokojoval ich – nebojte sa, sv. Jozef sa postará. A v Žaškove sa vždy všetko dokončilo a to bez dlžôb, či pôžičiek.

Konečne birmovka, po 22 rokoch, sviatosť vysluhuje ordinár – kapitulný vikár, Spiš stále nemá biskupa, rovesník, rodák a spolužiačik Jozefa Strapca – Jozef Ligoš. A vzácne primície, Jozef Turčina, nastúpil ešte do Vojtaššákovho seminára, no nesmel ho dokončiť, dvadsať rokov prehadzoval výhybky a kládol zarážky na železnici. Vytrval a v roku 1970 sa stal kňazom.

Roky 70 e – 80 e, Žaškov spravuje Strapec z veličianskeho úradu, o domácnosť sa mu stará rodná sestra Mária, kravičku už nechovajú, ale prasiatko, ovečky, sliepky a neodmysliteľná kólia, či krotký prítulný vlčiak na fare nechýbajú. Z domácimi produktami vďačne pohostia na fare návštevu súkromnú i úradnú a domáce vinko, ktoré pán farár prinesie brigádnikom aj do Žaškova chutí vynikajúco, síce jablčkovô ale zlatisté ako z vínnej révy.

Sú časy krásnych žigulákov a elegantných embáčok, pán farár Strapec má bmv, hoc len bakelitové, ale prach oravských ciest vysáva na ňom každý deň, neskôr zmení značku, ale pollitrovej kubatúre zostáva verný. No opýta sa detí z Revišného, Zábřeže, či im vadí, že sa z náboženstva z Istebného domov vozia na Trabante a to v počte všetci a ešte trochu. Veď autobusy týmto smerom, neskoro poobede – škoda hovoriť. Náboženstvo v základnej škole v Žaškove sa vždy bez prestania vyučovalo v plnom dovolenom rozsahu, teda 2. – 7. ročník, v tej dobe nie bežný jav, na malé výnimky všetky pokrstené deti. Taký je harmonogram činnosti kňaza Jozefa Strapca, vraj v dôchodkovom veku, sv. omše vo Veličnej a Žaškove, náboženstvo Žaškov, Istebné, tak isto návštevy nemocných aj v Párnici a Porube. A vždy, v každom čase prítomný v spovedelnici, len na Vianoce, Veľkú noc, na Michala a Gála mu chodia radi vypomáhať zázrivský a kubínsky farári a kapláni Tondra, Imrich, Sečka, Škrábek,

Letanovský, či kamaráti z okolia Juraj Kysel', Jozef Sárený, Kornel Brtko, Rudolf Varhol. Dobre sa tu cítia, hlavne tí mladší pozorne načúvajú príbehy staršieho spolubrata, radia sa s ním, ale i podpichujú – pán farár zaspievajte niečo, ... a on rád vyhovie.

Jún 1988, Jozef Strapec slávi sekundície – 50 rokov kňazstva, milá, krásna, ale zaslúžená oslava, 75 ročný kňaz stále v plnej aktívnej službe.

9. September 1989 – spolubrat, priateľ ThDr. František Tondra vysvätený na biskupa spišského, 24 rokov po smrti a 40 rokov od internácie Jána Vojtaššáka. Odtiaľ bude biskup navštevovať našu farnosť každoročne – birmovky, vysviacky zvonov a iné príležitosti.

Veľkonočný pondelok roku 1993, Jozef Strapec slúži slávnostnú sv. omšu pri príležitosti 80. narodenín, koncelebrujú biskup spišský Msgr. ThDr. František Tondra, pomocný biskup Msgr. Andrej Imrich, prítomných je mnoho kňazov z diecézy, aj skoro deväťdesiatročný Msgr. Trstenský. Tak podobne je to aj po Veľkej noci roku 1998, kedy slúži Jozef Strapec so svojím biskupom sv. omšu už ako výpomocný duchovný, no nesmierne činný a užitočný kňaz 85 – ročný jubilant.

Ešte v roku 1995 doslúžil starý organ, pán farár smutne znášal jeho odstránenie, no pozorne načúval zvukom elektronickej náhrady a keď Agátkine prelúdiá doplnil husľový virtuóz Danco, z jeho tváre sa zračila spokojnosť.

Na sviatok sv. Cyrila a Metoda v 1998 roku, celebruje sv. omšu – diamantové 60 ročné kňazské jubileum, kde zároveň dekan Msgr. Alfonz Letanovský prečíta menovací dekrét nového správcu farnosti D.p. Štefana Koiša.

Nezabudnuteľné, ako sa títo dvaja Strapec – Koiš rozumeli, zhodli a spriatelili.

Októbrová sobota roku 2001, birmovka, opäť dôjde biskup tento raz otec Andrej, choroba trápi starcovo telo, chcel by sa prísť aspoň pozrieť, no pre silné bolesti ostáva doma. Na druhý deň je nedeľa, odpustová slávnosť patróna sv. Gála, bolesti ustúpili, oslabený kňaz môže vstať a zúčastniť sa slávnosti, hoci len v sakrestii, no pred požehnaním predstúpi pred veriacich a prihovori sa im, veď je to 60 rokov, čo prišiel do Žaškova.

Ešte tu prežije Vianoce a potom odchádza do charitného domova, kde z okna útulnej izbičky obdivuje majestátnosť Svätomartinskej katedrály, chodieval k hrobke svojho biskupa svätiteľa, tak ako kráčal za ním celý svoj kňazský život, navštevuje blízkych a z pokorou a tpeplivosťou znáša ťažkú chorobu.

V pondelok 18. novembra 2002 prichádza z Kapituly správa – Kristov kňaz, verný a príkladný kňaz Jozef Strapec odovzdal svoju šľachetnú dušu Stvoriteľovi.

A svoje kosti zložil tu, k nám, tak ako si to vždy prial, byť medzi svojimi.

Veríme, že aj jeho dušu priviedol Pán k svojim dušiam vyvoleným.